

Quickscan Wet natuurbescherming

Realisatie De Bosk Fase 2 te Feanwâlden

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Realisatie De Bosk Fase 2 te Feanwâlden

Leeuwarden, maart 2023

In opdracht van:

RHO Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Realisatie De Bosk Fase 2 te Feanwâlden. Rapport 23043.
Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van Blij12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.3	Zoogdieren	6
	Vleermuizen	6
	Overige zoogdieren.....	8
2.4	Reptielen.....	10
2.5	Amfibieën	10
2.6	Vissen	11
2.7	Ongewervelden	11
2.8	Gebiedsbescherming.....	11
	Stikstofgevoeligheid.....	12
2.9	Houtopstanden	12
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1	Overzicht beschermde soorten	13
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
	Algemene broedvogels.....	13
	Jaarrond beschermd nest.....	13
	Vleermuizen	14
	Waterspitsmuis	14
	Heikikker.....	14
	Grote modderkruiper.....	14
	Zorgplicht	15
	Houtopstanden	15
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -

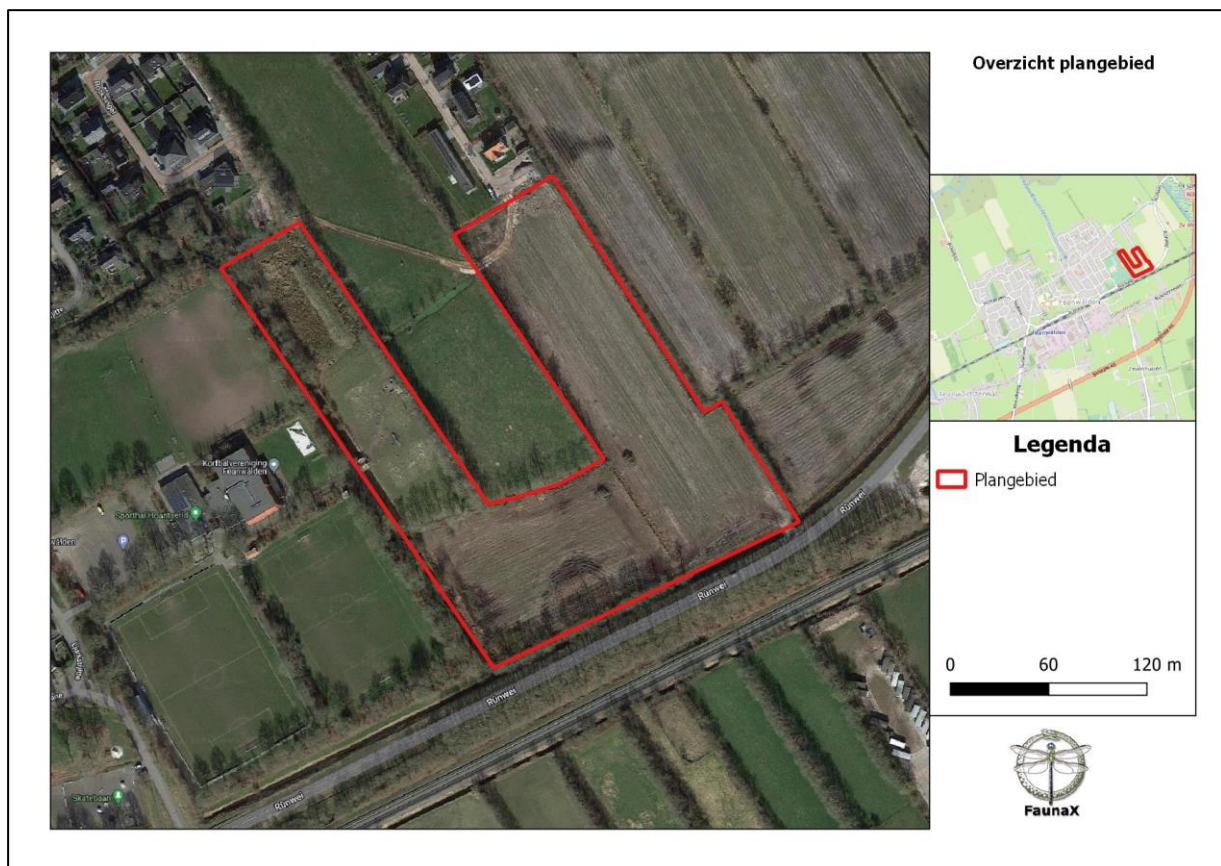
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens Fase 2 binnen het project De Bosk te Feanwâlden te realiseren, waarbij maximaal 31 nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Feanwâlden.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van RHO Adviseurs heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op dinsdag 21 februari 2023 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (10°C, windkracht 3, bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit een aantal percelen met een agrarische invulling ten zuiden van bebouwing binnen de bebouwde kom van Feanwâlden en ten oosten van sportvelden. Langs en door de percelen lopen sloten en boomwallen. In deze laatste staan voornamelijk soorten als els en eik. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Feanwâlden en agrarisch gebied, doorspekt met sloten en boomwallen.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van Fase 2 binnen het project De Bosk, waarin maximaal 31 nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd, evenals aanrijdroutes en een waterberging. Binnen het planvoornemen worden sloten aangetast en bomen gerooid.

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Binnen het plangebied werden soorten aangetroffen als ridderzuring, kleeftkruid en braam. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

Figuur 1.1. Een impressie van de vegetatie binnen het plangebied, met kleeftkruid (links) en braam (rechts).

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

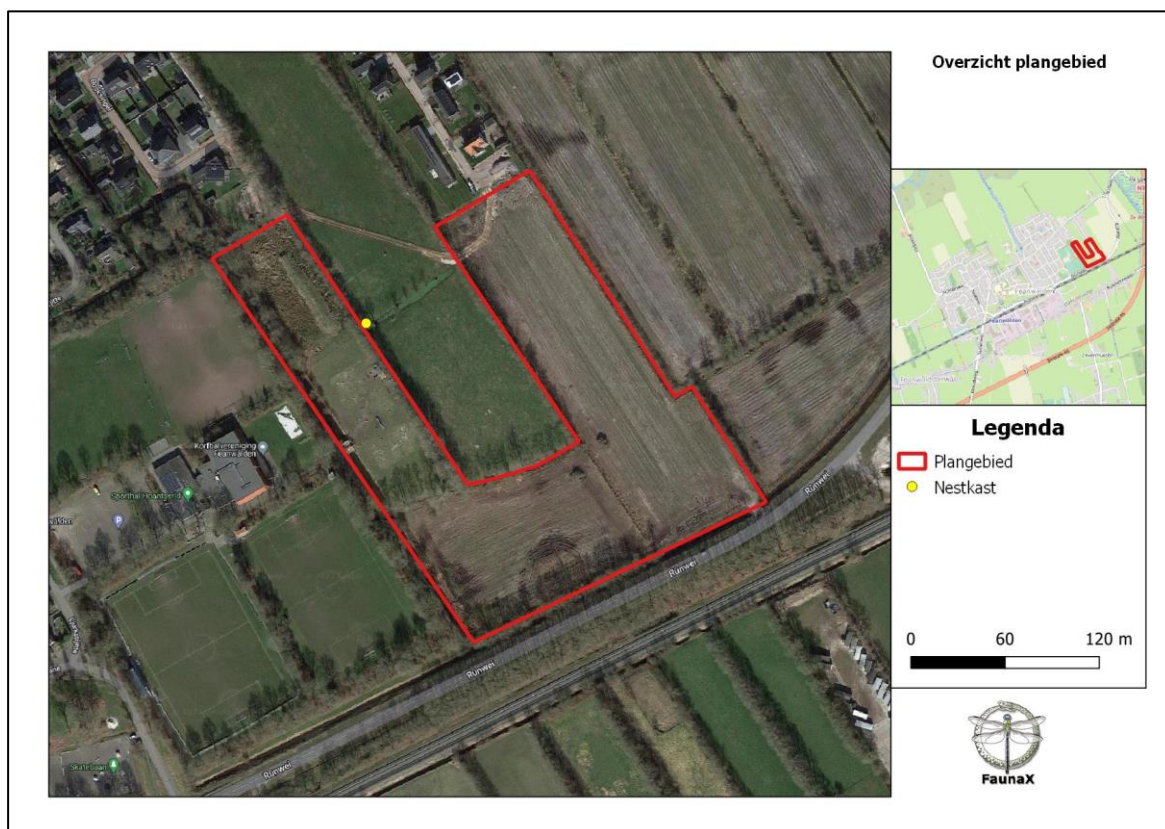
Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten. Hierbij werden geen boomnesten aangetroffen. Echter, in een boom vlak buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden werd tijdens het veldbezoek een grote nestkast aangetroffen, mogelijk voor een roofvogel of uil. Het perceel waarop de boom zich bevindt was tijdens het veldbezoek niet toegankelijk, waardoor niet kon worden gezocht naar sporen van bezetting. De aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest van een roofvogel of uil in deze nestkast kan hierdoor naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Vlak buiten het plangebied werd een enkele nestkast aangetroffen.

Figuur 2.3. De locatie van de aangetroffen nestkast.

Gebouwbroeders

Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. Binnen het plangebied staan geen kunstmatige bouwwerken. De bebouwing die zich buiten het plangebied bevindt, staat naar ons inzicht buiten de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Vlak buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden werd een nestkast aangetroffen die kan worden gebruikt door een roofvogel of uil.
- Negatieve effecten op andere jaarrond beschermde nesten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Voor deze soorten biedt het plangebied mogelijkheden. In de boomwallen kunnen zangvogels, maar ook soorten als houtduif tot broeden komen. Ook kunnen watergebonden soorten, zoals wilde eend en meerkoet tot broeden komen in de sloten rond en door het plangebied.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

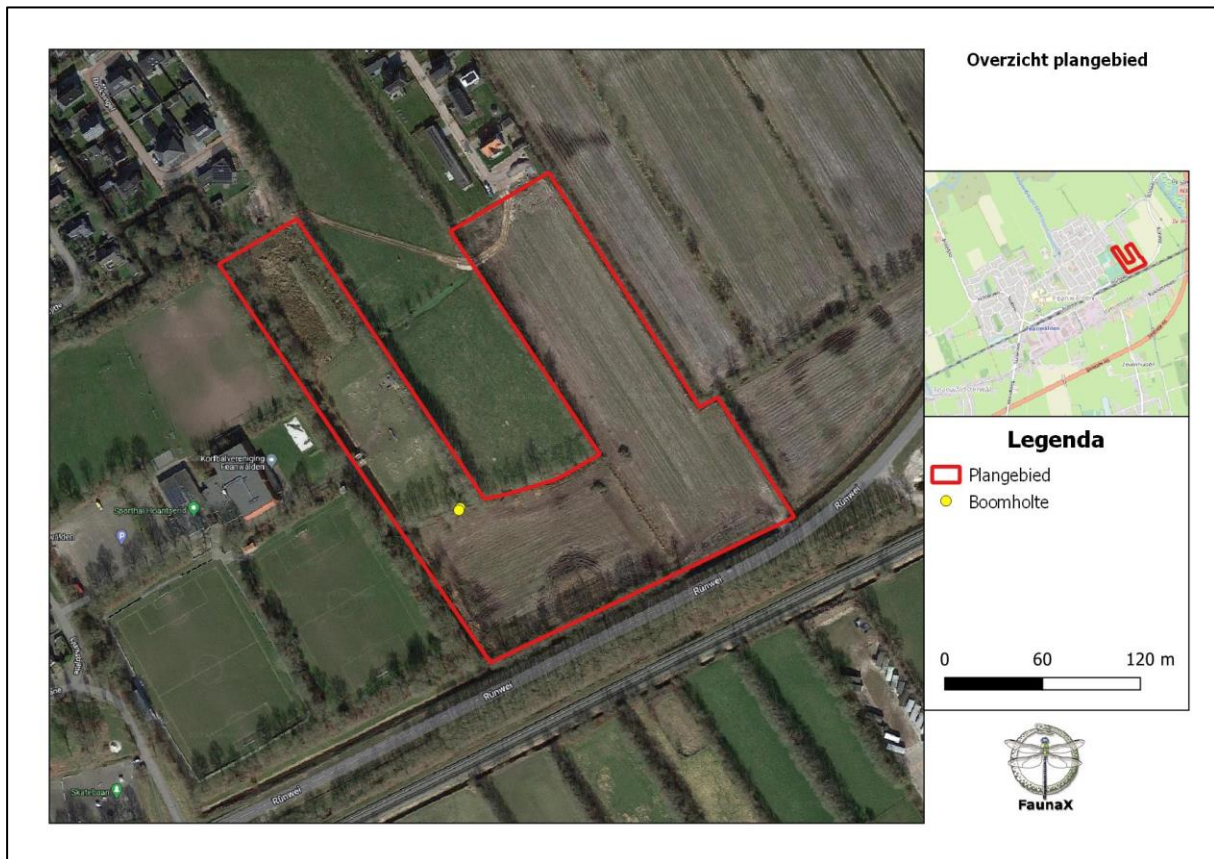
Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholtes. De meeste bomen beschikken over een dunne stam, waarin geen boomholtes werden aangetroffen. Uitzondering hierop wordt gevormd door een enkele eik, waarin twee boomholtes werden aangetroffen die vanaf de grond werden beoordeeld als voor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen (figuur 2.4). Uit de omgeving van Feanwâlden zijn waarnemingen van gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis bekend. De aanwezigheid van kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven van deze soorten in de aangetroffen boomholten kan niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Binnen het plangebied werden twee voor vleermuizen geschikte boomholtes aangetroffen.

Figuur 2.5. Een overzicht van de locaties van de twee boomholtes.

Binnen het plangebied staan geen kunstmatige bouwwerken waar vleermuizen in kunnen verblijven. Woningen die buiten het plangebied staan bevinden zich naar ons inzicht buiten de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

De boomwallen die rond en door het plangebied lopen zijn waarschijnlijk onderdeel van diverse vliegroutes van vleermuizen. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door een netwerk van boomwallen rond vergelijkbare percelen. Er is derhalve sprake van voldoende alternatieve vliegroutes voor vleermuizen, waardoor er geen sprake is van essentiële vliegroutes binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

De percelen binnen het plangebied zijn waarschijnlijk tevens onderdeel van een groter foerageergebied van vleermuizen uit de omgeving hiervan. Ook in dit geval biedt de omgeving naar ons inzicht voldoende alternatieve foerageergebieden door de aanwezigheid van een netwerk van vergelijkbare percelen. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in twee boomholtes binnen het plangebied kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van de meeste beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Zo werden binnen het plangebied geen dassenburchten, nesten van eekhoorns of voor boommarters geschikte boomholten aangetroffen. Wel zijn uit de omgeving van Feanwâlden recente (<5 jaar) waarnemingen van de soorten otter en waterspitsmuis bekend. Leefgebied van beide soorten bestaat uit waterrijke, open omgevingen met voldoende dekking, zoals rietkragen of ontwikkelde oevervegetatie.

Otter

Voor wat betreft de soort otter zijn de sloten binnen het plangebied niet geschikt bevonden als leefgebied. Naast geschikte dekking ontbreekt ook voor otters geschikt foerageergebied binnen het plangebied. De aanwezigheid van (leefgebied van) otter binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Waterspitsmuis

Voor waterspitsmuis zijn de sloten wel als geschikt leefgebied beoordeeld. Ten tijde van het veldbezoek bleek dat de oevers binnen het plangebied met enige vorm van regelmaat worden ontdaan van vegetatie. Dit is niet het geval voor de oevers van dezelfde sloten die geen onderdeel zijn van het plangebied. Hier is sprake van een meer ruderaal vegetatiestructuur, die voor waterspitsmuis naast geschikte dekking ook geschikte foerageermogelijkheden biedt. Ook de oevers binnen het plangebied kunnen hierdoor door waterspitsmuis worden gebruikt, bijvoorbeeld als verblijfplaats.

Hiernaast bevindt het plangebied zich op ca. 1 km afstand van De Houtwiel, waaruit diverse recente waarnemingen van waterspitsmuizen bekend zijn en staan de sloten binnen het plangebied in directe verbinding met meer voor waterspitsmuizen geschikt leefgebied.

Hoewel het plangebied geen optimaal leefgebied voor waterspitsmuizen biedt en de kans op aanwezigheid hierdoor wordt verkleind, kunnen wij de aanwezigheid van leefgebied van deze soort niet op voorhand uitsluiten.

Figuur 2.6. Binnen en vlak buiten het plangebied is sprake van voor waterspitsmuizen geschikt habitat.

Binnen het plangebied kunnen tevens soorten voorkomen die binnen de provincie Fryslân zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie Bijlage I).

- Negatieve effecten op (leefgebied van) otter als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van (leefgebied van) waterspitsmuis binnen het plangebied kan naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van vrijwel alle in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedsfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Uitzondering hierop wordt gevormd door ringslang, waarvan recente (<5 jaar) waarnemingen bekend zijn uit Het Houtwiel ten noorden van Feanwâlden. Naast het feit dat deze soort vrijwel niet buiten Het Houtwiel wordt waargenomen in de omgeving van het plangebied, is het plangebied zelf ook niet geschikt bevonden als leefgebied voor deze soort door de afwezigheid van geschikt foerageergebied, ei-afzetplekken en overwinteringsplekken. De aanwezigheid van ringslang binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van reptielen, waaronder de soort ringslang, binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. De aanwezigheid van de meeste beschermde amfibieënsoorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens (bron: NDFF). Het plangebied bevindt zich alleen binnen het verspreidingsgebied van de soorten heikikker en rugstreeppad (bron: NDFF).

Heikikker

Heikikker is een vennensoort bij uitstek, waarvan leefgebied zich voornamelijk in veen- en heidegebieden bevindt, in snel opwarmende, ondiepe wateren met voldoende dekkingsvegetatie. Intensief beheerde sloten in agrarisch gebied worden slechts incidenteel door heikikker gebruikt als voortplantingswater. De Houtwiel ten noorden van Feanwâlden is een bekend leefgebied van heikikker, waar jaarlijks individuen worden waargenomen (bron: NDFF). Het plangebied bevindt zich op ca. 1 km afstand hiervan. Hoewel de sloten binnen het plangebied niet kunnen worden beoordeeld als optimaal leefgebied voor deze soort, zijn uit de praktijk verschillende voorbeelden bekend waarin ook van suboptimaal leefgebied gebruik wordt gemaakt door heikikker indien deze in de omgeving veel voorkomt. De meeste sloten binnen het plangebied worden beschaduwd door bomen, of beschikken over een onderontwikkelde vegetatiestructuur. Op de enkele plekken waar wel sprake is van een onbeschaduwd deel met geschikte dekkingsvegetatie kan de aanwezigheid van heikikker naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten. Op basis hiervan kan ook de aanwezigheid van landhabitat van heikikker binnen het plangebied naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Rugstreeppad

Uit de omgeving van Feanwâlden is tevens een populatie rugstreeppadden bekend uit het gebied rond het door It Fryske Gea beheerde Bûtefjild ter hoogte van Mûnein. De dichtstbijzijnde waarneming van rugstreeppad is gedaan op ca. 4,5 km afstand van het plangebied in het voorgenome gebied (bron: NDFF). Rugstreeppad is een goed te herkennen soort. Hoewel de dispersieafstand van rugstreeppad relatief lang is, achten we de kans dat deze soort zich onopgemerkt in de richting van het plangebied heeft kunnen uitbreiden dusdanig klein dat we het niet realistisch vinden om met deze soort rekening te houden tijdens de voortgang van het project. De aanwezigheid van leefgebied (voortplantingswater en landhabitat) van rugstreeppad binnen het plangebied kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van leefgebied (voortplantingswater en landhabitat) van heikikker binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van (leefgebied van) overige beschermde amfibieënsoorten, waaronder rugstreeppad, binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs binnen het plangebied voor kan komen is grote modderkruiper. Ten noorden van het Prinses Margrietkanaal wordt grote modderkruiper slechts incidenteel aangetroffen (bron: NDFF). Het verspreidingsbeeld van deze soort geeft echter naar ons inzicht een zeer vertekend beeld van de ware verspreiding hiervan. Waarnemingen van grote modderkruiper zijn vrijwel geheel afhankelijk van gericht onderzoek. De sloten die binnen het plangebied lopen worden waarschijnlijk gevoerd door kwel. Daarnaast is sprake van een ontwikkelde sliblaag, wat voor grote modderkruiper van groot belang is. Op basis hiervan kunnen we niet op voorhand uitsluiten dat grote modderkruiper in de sloten binnen en vlak buiten het plangebied voorkomt.

- De aanwezigheid van leefgebied van grote modderkruiper in de sloten binnen en vlak buiten het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op (leefgebied van) overige beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en worden er geen geschikte waterlichamen aangetast waarin beschermde libellen zich voort kunnen planten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied is niet aangewezen als weidevogelkansgebied of als ganzenfoerageergebied en is daarnaast geen onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) en Natura2000 (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân). Negatieve effecten hierop als gevolg van het planvoornemen (anders dan als gevolg van de uitstoot van stikstof) kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde gebieden (anders dan effecten als gevolg van stikstofuitstoot) kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Binnen een straal van 15 km ligt het plangebied hemelsbreed op circa 6,6 km, 10,6 km en 13,6 km afstand van de Natura2000-gebieden Groote Wielen, Alde Feanen en Lauwersmeer (bron: AERIUS calculator). Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype ten opzichte van het plangebied bevindt zich op ca. 7 km afstand, in het Natura2000-gebied Groote Wielen (bron: AERIUS-calculator). Binnen het planvoornemen worden, naast diverse grondwerkzaamheden diverse nieuwbouwwoningen gerealiseerd.. Gezien de afstand van het plangebied ten opzichte van het meest dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype achten we de kans klein dat deze gepaard zullen gaan met negatieve effecten hierop als het gevolg van (extra)stikstofuitstoot. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in deze.

- Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen naar ons inzien op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden bomen gekapt die onderdeel zijn van bomenrijen. Het is niet bekend of het plangebied zich binnen of vlak buiten de bebouwde kom van Feanwâlden bevindt. Indien dit zich buiten de bebouwde kom bevindt, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht, doordat er zich meer dan 20 bomen in de bomenrij bevinden. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in dezen.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene Broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Vogels	Jaarrond Beschermd nest	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Boom met holtes behouden. Anders → Nader onderzoek
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Amfibieën	Heikikker	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Vissen	Grote Modderkruiper	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Informerende bij de provincie Fryslân.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Jaarrond beschermd nest

In een boom vlak buiten het plangebied werd een nestkast aangetroffen. De aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest van een roofvogel of uil in deze kast kan niet op voorhand worden uitgesloten. Indien hier sprake van is, kunnen de voorgenomen werkzaamheden gepaard gaan met negatieve effecten hierop. We adviseren daarom om nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van een drietal gerichte bezoeken in het voorjaar. Indien er een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen dient er voor de desbetreffende soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze ontheffing wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Vleermuizen

De aanwezigheid van kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven van gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis in twee boomholtes in een enkele eik binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om de betreffende eik te behouden binnen het planvoornemen. Indien dit niet mogelijk is, adviseren we om nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient te gebeuren aan de hand van een aantal gerichte veldbezoeken in verschillende perioden van het jaar. Het aantal bezoeken en de perioden waarin deze plaats dienen te vinden wordt bepaald aan de hand van het Vleermuisprotocol 2021. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze ontheffing wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Waterspitsmuis

De aanwezigheid van waterspitsmuis in sloten binnen en vlak buiten het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om dit vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit nader onderzoek dient uitgevoerd te worden aan de hand van het plaatsen van inloopvallen, welke na een pre-bait periode vijf keer worden gecontroleerd op de aanwezigheid van waterspitsmuizen. Indien er binnen het plangebied waterspitsmuizen worden aangetroffen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Heikikker

De aanwezigheid van voortplantingswater in delen van de sloten binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Heikikker is een relatief verstoringsgevoelige soort. Met oog op de werkzaamheden kunnen negatieve effecten op dit leefgebied hierdoor niet op voorhand worden uitgesloten. Tevens kan de aanwezigheid van landhabitat van deze soort binnen het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de aanwezigheid van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten op basis van nader onderzoek. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd op basis van kooractiviteit. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd in de maanden maart/april. Het exacte moment van uitvoering dient te worden bepaald op basis van weersomstandigheden en activiteit van de heikikker in andere delen van de provincie. Indien de soort wordt aangetroffen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Grote modderkruiper

De aanwezigheid van leefgebied van grote modderkruipers binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van eDNA analyse, waarbij watermonsters worden verzameld uit verschillende delen van het plangebied, welke vervolgens in het lab worden geanalyseerd op genetisch materiaal van grote modderkruipers. Indien dit wordt aangetroffen, dient voor grote modderkruiper een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. De algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Houtopstanden

Binnen het planvoornemen worden bomen gekapt die onderdeel zijn van bomenrijen. Het is niet bekend of het plangebied zich binnen of vlak buiten de bebouwde kom van Feanwâlden bevindt. We adviseren om hierover contact op te nemen met de provincie Fryslân. Indien het plangebied zich buiten de bebouwde kom bevindt, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Jaarrond beschermd nest:** Nader onderzoek.
- **Vleermuizen:** Eik met holten behouden. Anders → Nader onderzoek.
- **Waterspitsmuis:** Nader onderzoek.
- **Heikikker:** Nader onderzoek.
- **Grote modderkruiper:** Nader onderzoek.
- **Zorgplicht:** Naleven van de zorgplicht.
- **Houtopstanden:** Informeren bij provincie Fryslân.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

NDDF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.